

պիս պունա սէպէպ պիմէմէղլիք մի տիր, եօգսա ֆէնա իթիգաւտ մըտըր: Ինթիմալ տըր պու իքի սէպէպլէրտէն տիր: Ուսումնէն հիւրմէթլէ ետտ ու թիգքեար օլունան Կարաչանին նամ պիւյիւք վաթանքլըլէր կիպի, Մ. Րիս. թիչ տախի քէնտի մէմէթլէրին իս. Բիգլալիէթլին, քեաֆֆէյ Սլալ միլէթլէրին իսլապարնա պիւրինճի տաթմ մագամընա տաթ իյլէմէքտէ տիր: Չիւնքի պու կիւնքի կիւն Սըրպ էֆքեարը քէնտի չախի իսթիգլալի. եթթինտէն չօգ ուզաղա կիթմէքտէ վէ Պօսնա, Հէրսէք վէ Պուլկարիթանտա. քի գարնտալարընը տախի տի չիւն. մէքտէ տիր: Սըրպիս իմարէթի իսէ պիր սանճագ օլուպ, պիւթիւն պու Սլալարըն կէօղլէրի ծնա աթֆ օլուն. մուշ տուր, վէ միլէթլէ թէճէտտիւտ իմարէթի պու սանճագտա մէվնուտ տուր:

«Պիր կիւն էր պապը բօյլթիգտան պիւյիւք պիր զաթա, Մ. Րիսթիչ պի. զիմ գարընըգտալէ օլլէ սէօլլէմիշ տիր:

«Բարիզ զաթալարը, հիւրիւմէ. թիմիլին նիւթթլէրին եանըշ սու. րէթտէ անլաեօրլար, Պէն, զուլմ ու թէ. ատտի կէօրէն միլէթլէրէ տայիմաթա. րաֆ իթմիշ օլան, վէ պիր իսլալ վա. գըթ տէրունիտէ սաքին օլունուլմ. տան, լաեքքըլա մալիւիւմ պուլու. նան, վէ պիւթիւն մէմէթլէրտէն զիւտաէ հիւնի զիքի իսթրքմտա գալան Թրանսաթը, պիւղէ տիւլմէն կէօր. տիւկ. մէթլէսիւթ իթմէքտէ յիմ: Թը. րանսա, մուհարէպէմիլին, ֆիթուհաթ վէ իֆթիլար գաղանձաղ իչլին օլունու. զէնու իսրար իյլէմէքտէ տիր:

«Հալ պու քի, պիւղ, Սլալ միլէթլ. լէրինին, տէվլէթի Ալիէնէնին պօնու. տուրաղը ալթընտա չէքտիքլէրի զուլմ ու թաատիւթ ալթըգ թէհամիլ օլունմաղ պիր մէթլէպէնէ վաթը օլմա. սընտան, սիւրա գալարմաեա մէնպուր օլտուգ: Իչլին Պուլկարիստան վուգ ու. աթլարը պու տէտիւթիլի իսպաթ ի. տէրլէր: Պիւղ, զաթալարտա եաղը. տըրը իւղրէ: Պէլկարտտան Եանեաեա, վէ պաչիք իսանսիտէն պաչիք Սիւա. հա գատար թէմտիւտ օլան Տուչան իմ. բէրաթօլունու կէնտիւն թէհսիւ իթմէք նիւթթլէրտէ տէեթլիլ:

«Էկէր Հագգ Թաալա պիւղիմ սիւհա. լարմըղա եարտմը օլունա, պիւղ էսիւր Սըրպիլթանըն հուտուտունու էնճալուղ իթմէնէնէնէնէն: Պիւղ բրէնս նիւթթլէրին թաթլը հիւրիւմէթլէրտէ օլարագ, Գարտաթ: Պօսնա վէ Հէ. ր. սէք իլէ պիր նիլի իթթիհաթ թէշթիլ իտէնէնէնէն, վէ էլ ի Պուլկարիստան. տաթի գարնտալարմըլ իչլին իսթիգ. լալիէթլէրէ տէն իտէմէղ իսէք, իսլա. հաթը միւնսիւթէ թաթիլինէն չարշա. ճաղըղ:

«Պու նիլթիճլէրի թաթալ իթթի. ր. տէն սօրտ, էկէր տէվլէթլէր տըղու ի. տ'ըլը իսէ, տէվլէթի Ալիէնէնին մաթ. պուիւթթլէրի թանընճաղըղ:

«Իչլին պիւղիմ բօյլթիգտա բրօկրա. մըմըղ պուլունտան իսպրէթ տիր:

«Րուսիանըն իթթիֆագընը էլուէ իթմէքլիկէ չալարմըլըղա տայլը, հագգըմըղտա չէտիտէն վուգ ու. պուլան թաղիլէ կէլինճէ, պաղը զարպ տիլլէթլէրի պիւղին թաղելիլ իտէնէնէնէն իթթիֆագ իտիպ, պու սուրէթլէ է. սիւրէիկիլիլ տէվաթի գըլմաեա եար. տըր՝ իթմէթլէրիլ, մէղ. քիւր թաղիլ տախի տաճա զիւտաէ չարշանը միւս. թաճագգ սուրէթլէրի ինքա իտիլմիշ

օլուն: Պուլունտան պաչգա, մէնաֆիլէրի պիր օլան, վէ տիւր ֆաթիլիստան իլէ. րի կէլէն վէ տիւր մէղճէպի թալընան իքի միլէթլէ պէյնիտէ իթթիֆագ պուլունմաթնա, նէ՝ իչլին թէհաճիւպ իտիլիէթ: Սահիհէն հագգըմըղտա հիւնի թէվէճիւհի օլան պիր միլէթլ. րէտտ օլունապիլի մի, մատամը պու. կիւնքի կիւն էր օրա բօլթիթագաթ ի. ճապընճա, Րուսիա իմրէթագաթ հագ. րէթլէրինտէն պաչգա հիւ պիր համի. միլ գալմաթը տըր: Պու մուսվէնէթի թէմէնի իտէն էվլէլա քէնտիմ օլտուլմ: Հալու. քի Րուսիանըն պիւղի քէնտիսի. նէ թապի իթմէք իւղըն վաթը օլա. ճաղ թէհարիւպէլէրինէն էվլէլա քէնտիմ բրօթթլէթ օլտէրիմ:

«Համիլէրիմիլ հագգընտա, վաթան. տալարմըն վէ պէնիմ տուլղուլարմ, 1830 սէնէսիտէ պիւյիւք Միլլուն Րուսիա գոնօլունու սէօլլէթիլի չու. սէօլլէրտէն իպարէթ տիր: Սիլլին միլթիլէթիլէրինէն օլունուղ, լաքին թէպաանըղ օլմաեթլ:

«Րուս Գըրմըղը Խաչ ճէմիէթլինին րիսի, Սըրպիլթան մէթրաթիլի թա. րաֆընտան աթիւթէ քի մէթլուպու ախլ իյլէմիշ տիր:

«Էֆէնտի, «Վօքրէսէնսք մանասթըրըն պաչ. րահիպէսի թարաֆընտան հիմէթ պուլ. րուն 300 րուպլիլի ախլ իյլէթիմ: Իչ. պու ագճէյի խաչա չըգարըն վէ սաղ սաղ եաղընա պէտպաթլարըն ֆաթիլալարըն մուսվէնէթ իթմէք իչլին իթթիմալ իտէնէնէն, չիւնքի, կէրէք Սըրպիլթանտա վէ կէրէք Պուլ. կարիլթանտա պէօլլէ տէնէթլի էօ. լիւմէ վէֆաթ իտէն պէտպաթլար պուլունմուշ տուր: Գապուլ էտին Էն. Միլլէլ Սըրպիլթան Մէթրաթիլի

«Ժուրնալ տը Սէն-Բէթլէրպուրիլ զաթալարտա աթիւթէ քի հալաթիս. լէր օգունմուշ տուր:

«Կէլէն յուլիս այլըն 13 ինտէն սեպ. տեմըն 15 ինէ գատար, Գըրմըղը Խաչ ճէմիէթլինին Վըլաթիլիտէ պուլու. նան չիւպէսի Սըրպ սաթլիլինէն իտանէ. թէն 11,422 րուպլիլ, 13 000 արշընտան զիւտաէ պիւղ վէ 260 քիլօկրամ՝ գա. տար թիֆթիլէն էվաղիմաթը սսի. րէ ճէմ իյլէմիշ տիր:

«Սէն-Բէթլէրպուրիլտա պուլունտան գատընարըն գօթիթէսի օգունտ, 19-տան սեպտեմբը 21է գատար 38321 րուպ. լի թօրլաթը օլուպ, ճէմ օլունան քեաֆֆէյ իւտանէնին մըղտարը 106 պլին 090 րուպլիլէ պալիլ օլմուշ տուր: Պուլունտա մատա, իլաճըր վէ էտէ. վաթը էլըրաճիւհի իլէ խալիլճէ թիֆ. թիլք վէ սայլիլէ ճէմ օլմուշ տուր:

«Մէղ. քիւր գօթիթէն չիմտիլէ գա. տար օլան մէսարիլի 80 316 րուպլիլէ պալիլ օլմուշ տուր:

«Լօստրա զաթալարտա օգուն. տուլունա կէօրէ, Լօստրա չէհիլ էմի. նիլին թաթլը րիտաթիլիտէ օլարագ մուհարէպէ մէնքուհիլին իչլին թէշթիլ օլունան գօթիթէ, չէհիլ հալին ծնուն. ճու կիւնիւնէ գատար 10 պլին վէ Լէ. յ. տի Սթրապիլթան վաթըմաթ իլէ Պուլկարաթ թէվլիլ օլունաճագ օլան իւտանէնին մըղտարը տախի 8 պլին Լի. րաեա պալիլ օլմուշ տուր:

«Բօլթիլ Պօրթիսընտէնիլ զաթէ. թաթնա հսիտեմբը 7 թարիլի իլէ Պիլրատտան չէօլլէ եաղըմըլ տըր:

«Կէլէնքի մուհարէպէնէ Սըրպլըրըն մէնքուհիլը քիլլիլէթիլ օլմաթ մի. նաթիլթիլ իլէ մէվնուտ պուլունտան

Կաթաթանէլէր քիֆաեթ իթմէտի. կիւնէն, պուլարտա իւլ պապ մէթլէպ իսթիլթանէնէն թաթիլ օլունտու: Պու ֆէլաթթլէր օրթատա տուրուր ի. քէն, միւրալպ Պէքքէր պիր Ալմանեա կէօնիլիլ ֆըրգաթ թէրթիլ իթմէք. տէ տիր, Թօրթանէ վէ սայլիլ սիւհա ֆապրիգալարը կիճէ կիւնտիլ Իսթան. տուտան կէլէն Բուսիա ալէլէսի սա. եթիլտէ ֆէվգէլատէ սուրէթտէ իչ. լէմէքտէ տիր: Ալաֆրանկա հսիտեմ. բերին պիրիտէն պէրու մուհարէպէ օլմաթը, Չան օլունտուլունա կէօրէ, Ապտիլ Բէրմալա հագգըթլէրի Տէ. րիսաթէթտէն սապրիլ ինթիպաթի. եթիլին վիլուտիլին ինթիպար իտիէթ: Գաղագ սաթէրի սէրկէրտէլէրինտէն մէշուր Մանսին Հէրման պուլարտա պէքլէնմէքտէ տիր:

«Իսթանպուլ զաթալարտա օլունա. զըլարը, Ալման զաթալարտա օլունա. լարագ եաղըթլարընա կէօրէ, Տէրի. սաթաթթ Րուսիա սէֆարէթլանէն ի. լէ սէֆարէթլանէն քիլիսիլ պօլալթ. տըրլարագ, մէղ. քիւր քիլիսիտէ նէ գատար ալըր պաճատա էչեա վար ի. սէ, քեաֆֆէյ տախի Օտէսաեա նագլ օլունմուշ իմիլ: Պիլճէ պու հալաթիս քեաթիլէն եալան տըր:

«Կէլէն չարէնպիլ կիճէսի, Պէյօղ. լունտա Եըվտ վէ Նօրվէնիա սէֆա. րէթլանէսի իթթիլալիտէ պուլունտան բէրուքեար Մ. Գօրիլանըն մաղաղաթն. տան հաթիլ զուհուրի իլէ, եալընըլ մէղ. քիւր մաղաղաթն իլէրիսի քեաթի. լէն եանմըլ տըր:

«Իպուլ մաղաղա պին Լիւրաեա սիկուր. թաեա գոնուլմուշ տիր:

«Տիւնքի կիւն Բամաղան Պայրամըն պիրիլին կիւնիւ օլմաթ միւնսաթլէ. թիլլէ, զալթ հագըլթիլ Շահանէ ա. լէսապաճ Թօրթագու սէրաեք հիւմա. եունունու պիլթիլէրիլ, օրատա թէր. թիլ օլունտան ալէսի վալէա իլէ Սուլ. թան Ահմէտ ճամիլ չէրիֆինէ ալիմէթ, վէ լաղըմ կէլէն տուտաեք տա իթիլթ. տէն սօրտ, սէրաեք մէղ. քիւր վէ օ. րատտան պահէն Պէշիլթալ սահիլէ. րաեք հիւմանունտա ալթթիլ շահա. նէ վուգու պուլունտու Սատրաղամ հագըլթիլթիլ քէյֆիլ օլունուլարը սէ. պէպիլտէն պուլալարտա պուլունմաթլ. ֆաթթ լէ. մի թէպրիլթէ պուլուն. նարագ, քէնտիլթիլլէ պէրապէր վիւ. քէլայի ֆիլիսմ վէ սուտուր վէ իւլէ. մաեթ աղամ իլէ մէմուրիլին քիւրամ գալտէյի թէշթիլթիլ իւղըն բէմիլ թէպրիլթի ինքա իտէրէք, գոնաղա. րէնա ալթթիլ իթմիլլէր տիր:

«Գուտէմայի վիւթլաեթի սալթա. նաթլ Սէնիլլէտէն սըր քեաթիլիլ Մուսթաֆա բաչա հագըլթիլթիլ մէնա. լիսի ալիլէն մէմուր պուլունմուշ տուր:

«Րուսիա սէֆիլի ժէնէրալ ինեա. թիլթիլ հագըլթիլթիլ տիւն սապաճ սա. աթ տօղուլ րատտէլէրինտէ Տէրիսաա. տէթ վաթը օլունուլունտա, սէֆարէթ մէմուրարը պիր վարթ տօնատարագ, իսթիլգալ իթմիլլէր, վէ պարագ սօն. րա տիւլէի էնէպիլիէ սիւֆէրաթը Պիւ. յիւթտէրտէ քեալիլ Րուսիա սէֆա. րէթլանէսիլ կիտէրէք, րէմիլ խօ. շաթէտիլ իյթա իթմիլլէր տիր:

«Կէլէնիլթիլթիլ վէֆաթ իտէն Տէրի. սաթաթթ ինթիլթիլ ժէնէրալ գօն. սօլուն սըր Թրանսիլլին նամընա թէէ. սիս իթմէք իւղըն, պուլարտա ինթիլթի. լէր պէյնիտէ ճէմ օլունան իտանէ, տօ. գուլ էրիլ աթէտ ինթիլթիլ Լիւրաթնա պալիլ օլունա, պուլունտա պիր միւլիլ տա.

Իսի հաթը օլաճաղը, վէ իչպու մէպ. լաղ իլէ Գալաթտա ինթիլթիլ խաթա. խանէսի իթթիլալիտէ քիլթիլալա. նէ վէ զրաթթլանէնէն հալիլ պիր ճէ. միւթթիլեա ինչաթ թաթալվուր օլուն. տուլունու իսթանպուլ զաթալարտա եա. զըթօր:

«Հօպարթ բաչա հագըլթիլթիլ թա. րաֆընտան Բէլ Մէլ Կաթիլ զաթալա. սընա չու աթիլտէք մէթլուպ կէօն. տէրիլլիլ օլունուլունտան, պէր վէճիլ աթիլ թէրճէմիլին պէեան իտէրիլ:

«Էֆէնտի, Աճապա հագգաթիլթիլ կիւնէրի կէլտի մի: Աճապա Միւլալիմանլար պէյնիտէ պուլունտուլուն գան օլունան թէսաթիլիւն, Խրիսթիանլար պէյնի. տէ տաճա զիւտաէ օլունուլունտա ալէմ գան իթմէլի մի տիր: Վէ ֆիլվաթը, Էվթօրատա վէ խուսուլլէ ինթիլթիլ. րատա պիր սիւրիւ աթէմէրէն, տէվ. լէթիլ Ալիէնէն գարշը պիր նիլիլ րու. հանի խաչվէրլէր ալանը թէշթիլ իթ. մէք եօլունտա տալարմըլարընա պա. գըլըր իսէ, սահիհէն Խրիսթիանլար պէյնիտէ մէվնուտ օլան թէսաթիլ տաճա պիւյիլ օլունուլունտա զան օլուն. նուր:

«Եուրաեք սիւլալ իթմէք իսթիլթիլ քի. Րուս ժէնէրալարը Գրագուլիտա գա. տըլարը գամը իլէ տէօլիլ քիլթիլ, վէ Րուս սաթթիլ պիլլէրճէ աթմէր գաթիլ, վէ Լէհիսթանտա սօնըրըլ խա. նիլթիլ խաթալ իյլէթիլթիլ վաթթիլ. տա, Րուսիաեա գարշը պիր աղիլ մուհարէպէ ալըմաթը թէքլէթ օլուն. տու մու: Ինթիլթիլ օֆիլիլալարը Հիւ. տիլթիլտա եիւլթիլթիլ աթմէլթիլ թիւր. լարընը աղընն պաղլարտաթ, պէր. հալա իթթիլթիլ չալտէ, ինթիլթիլ. րաեա գարշը պիր խաչվէրլէր ֆըրգա. սը թէշթիլ զըլընտը մը, վէ Խաթաեա. տա, չու սօն տախիլ մուհարէպէ էս. նաթնտա, Խաթանէլ սաթթիլթիլ հատտ ու հիսապա կէլլէլ զուլմ ու թաատ. տիւթաթ ճիւրաթ իյլէթիլթիլ, եա. խօտ տաճա պու քէրըն Հէրաթ Խրիս. թիլալարը Միւլալիմանլարը գաթալա. րընը սըրըգլար իւղընիլ թաթըլ կէպ. տիլթիլթիլ, վէ կէլտիլթիլ եօլարտա Միւլալիմանլարա տայիլ օլան խաթալ իյլէթիլթիլ, եալտա սայլիլ պիր չօգ. միւնսաթլէթլէ, տախիլ մուհարէպէ. լէրտէն տուրսեք պիլթապի էնվայի տէնէթլիլ հալլէր վուգու պուլունտու. թաթաթիլտէ, պուլարտա գարշը հիւ պիր կէօնա նումաեիլ զուհուրա կէլ. տի մի:

«Տալիլ մուհարէպէլէր հէր վաթթիլ տէնէթլիլ օլուն, իմիլ Թիւրքլէր ա. լէյնիտէ վուգու պուլան չու միւս. թէնտա իթթիլթիլ սէպէպ նէ՝ տիր: Աճա. պա Էվթօրանըն մէղճէպիլտէ օլմա. տըրլարը իչլին մի տիր: Էկէր սէպէպ պու իսէ, տիմէք տիր քի, պալէտաե զիւր իթթիլթիլ մէրհամէթլի աթմէլէ. րին րէհպէրի միւթթաթըլըղ տըր:

«Պուլկար մատտիլի, Խրիսթիանլար թարաֆընտան պալաեթըլ, մուաղլամ պիր գօմլունուն պիւլա վաթիլթիլ թուլթ. տուլուն էնէպիլ բօլթիլթիլտաթնտան ճահիլթ օլունտու, վէ պիր մէղճէպ քալիլաթ չըգարմաթ մաթսէտիլլէ ֆիլվաթէ սուրէթտէ միւլալարալար կէօթիլթիլթիլ Մէյտանա չըգարմաթ գուլմու թաթաթիլթիլ (պէնտէնիլ պուն. լարըն հագգըլա մէյտանա չըգարմաթ տըրլընը գապուլ իտէրիլ) իւթթիլթիլ սաթթիլ մաթիլթիլթիլ ինքա իտիլլիլ իսէ տէ, սաթթիլ մէրգուլ էնթիլթիլ

տէր հալ ասաքերի նիզամիւնէ կէթիւրթ տիրիւմի տիր, զիրա ասաքերի նիզամիւնէ մուսախարէն տէվլէթի Ալիեհէնին շիմալ ճիհէթիւնտէ քի մէյտանը մուհարէպէսին սէվզ օլունմուշ իտիւրէր : Չուլմու թաատիեաթ իճրասը մատտէսինէ կէլինճէ, պու պապտէ իքի թարաֆըն տախի միւսավի օլունմուշնու տէնէպիւրիւմ, անճադ էկէր հիւսքիւմէթ ասքերէրի շու միւսավաթը թէճավուզ իթտիւրէր վէ քէնտի գուվլէթիւրինի սուլի իսթիմալ իյլէտիւրէր իսէ, պու կիպի զուլմու թաատիեաթըն ֆաեթիւրի տէ շէտիտէն տիւս շարը միւսադաթ օլունմուշ :

Հիւսքիւմէթ, իսթիւրալըն թէսիւրի զըմիւրնտա պաշը պօզուզլարը վէ Ձէրքէսիւրի սէվզ իթտիւրէր, հազըգաթէն շու սըրատա իսթիմալ իթտիւրի սիւսալըն տէհէթիւնի պիւմէզ իտի : Պապաթ զանն իտէրիմ շիմտի մատտէ պապաթ պիթարաֆ գուիւնէր թարաֆըն տան թէֆթիւր վէ թէտըգ իտիւրիւնտէն, շու վուգուսթը միւսէլլիմէտէ երիւրմի պին քիւն տէյիւ, իլլաթադըն տէօրթ պին քիւն գաթիւ ու թէլէֆ իսթիւր օլունմուշ թաազըգ վէ թէպէյիւն իտէճէթ տիր :

Տէվլէթի Ալիեհէն շիմալի էեալէթիւրիտէ զուհուրա կէլէն իտէնը հէմ թէսիւն իտէպիւր, վէ հէմ տախի թէսիւն իթմէք իսթէր : Տէվլէթի Ալիեհէն գույնա մաղլուպ օլունմուշ զանն իտէնէր, բէք զիտտէ ալտանըրար : Իմտի, շու տէհէթիւն մուհարէպէսին սէպիւրի օլունմուշ իթտիւրիւնտէ, սաքըլըգաթ պիր հարէքթիւտէ պուլունմուշադ, թիւրքէրին տէրէճէյի թէսաթիւրիւնիւ թէճալուզ իթտիւրմէքտէն սաքըն մալը տըրլար, եօգսա քէնտի մէսուսիւթիւրի պէյիւք օլունմուշ : Պիր միլլէթ, տիւրիւն ուղլունմա էօլիւնճէնէ գաւտար մուհարէպէս իտէճէթ օլունմուշ 800000 քիւնտէն պիր միլլէն նուֆուսա գաւտար մէյտանը հարպա ինսան չըգաւապիւրիւն հալտէ, բէք տէ էտնա մէթիւպէտէ թուլթուլաւադ :

Շիմտիւր մուհարէպէս, քէնտիւնի տաք էեալէթիւրիտէ գարը հարէքթիւրիտէն եալընը պիր հիւսքիւմէթ իլէտիր : Պինապէրին րահաթնա խանէլէրիտէ օթուրադ, պիր թադըմ սախի թէ րաթօրթօլար պիւնալէն կիւզէլ նուլթըլար իրատ իտէնէր, սալիւր տույղուլարը թահրիք իթմէքտէն սաքըն մալը տըրլար, չիւնքի պու տույղուլար թէպիւր իլլաթ սեթ իթմէլէ իլլա իտէպիւր, վէ գըլալիա հաղըթիւրիւնի շիմտիւրիտէ պուլունմա թէպաւա սընը պիր թէսալէպ իտէնընա տիւս շիւրէքէք, բէք պիւլիւք ֆէնալըգլար զուհուրիւնէ միւսթիւն օլապիւրիւրէր :

Տէվլէթի Ալիեհէնի ֆաաիտ տիւս մէնի, շու սէֆիւ մուհարէպէսին պիր մէզէպէս մուհարէպէսի օլունմուշ իլլաթէ պուլունմուշադ, վէ պիր թադըմ իթտիւրիտէնալարըն հէր կիւն վէ հէր սաաթ նէլը օլունմա սախիլէ րահարթօլար ինսանըգլարըն կէօրէրէք, մէսուր օլունմուշ տըր : Վէ խուսուսուսիլէն ինկիլթէրրատա, շու թէվաթուրը իլլաթիւն զուհուրա կէլէն պիւրիւն թէնտիր հաղըգընտա վաղը օլունմուշ թաազըն թէպտիւրի միւշքիւ տիր, հալ պու քի պիր այ սօնը, սիւֆէրատան պիրիւնի պիր գըթա թահրիւրաթ եալտա Մուլի քիւրիպ իլլաթիւն թէսաթիւ ֆէն վաղը օլունմուշ պիր տիլթը նիկեսա հաղըգաթը :

Հալի անլաթտըմը տըր :
ԱՄԻՐԱԼ ԶՕՊԱՐԲ ԲԱՇԱ
Կիրիտ ճէգիւրէսի, 13 օգոստոս :

Լէվլէթի Հէրըլարն Նիտէ պուլունմա մուսալիւրի թարաֆընտան հոկտեմբեր 10 թարիւրի իլէ կէօնտէրիւն մէքթուպուն թէրէճէմէսի տիր :

Պու հաթթիւրա գարթընտա մուսալաթըն ասքերիւնէ վուգու պուլունմա օլունմուշ պիր պէյիւք մուհարէպէսին պիր տէլլա տաթ օլունմուշ : Իշիթիւրիմէ կէօրէ, մուհարէպէսին շիմտէթիւն իլլաթը վարտըրըմաթ իլլա Տէրիսաաթթիւտէն էվալիւրի գաթիւն վիրուտ իլլաթի տիր : Ձանն օլունմուշադնալէն, մուհարէպէսին շիմտէթիւն տէվալ օլունմուշադ իլլա զաթըն շահանէյի թադըմ օլունմալ պիր իսալի իսթիւրալար իլլաթիւն, գաթը հաղըթիւրի Բաալիա թարաֆընտան պուլունմա օլունմուշ տուր :

Իմտի պուլունմա անլաթընտա տըր քի, Միւսիւմալ էհալիսիւն տուլլուսու, Պապը Ալի էտնա մէթիւպէտէ սուլէ շարթըրը գապուլ իտէր տէնու, գիտաթէսիլէ թահրիք օլունմուշ տուր : Ալլէքսիւն վէ Տէլիւրաաթնա հալէա պիր իսալէր ալլէմալըն իսէ տէ, եաթընտա իլլաթիւն տուլլու հարէքթի օլունմաաղը կիւն պէ կիւն մուսթաղըր օլունմուշ տուր :

Օտնաաթնա եաղտըրընա կէօրէ, 700 նէֆէր իթալալը պիր կէօնիւլլի ֆըրգաթ, պիր իթալալը միւրալըն գոմէնտա թաաթընտա օլունմա, Սըրպիւնա կիթմէք իլլաթի, շէլի մէքըլլաթն հարէքթի իլլաթի տիր :

ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԻՐ

ՅՐԱՆՍԱ

Բարիս, 18 հոկտ :

Թէվաթիւրա նաղարէն քէնտիւնի տէվլէթիւր իլլաթը պիր միւթարէքթիւրի տէլլա թի իթմէք իլլաթի թիւրիւն իթմէլէր տիր : Պու կիւն սօրատա վուգու պուլունմա պիւհարէն սէպիւ օլունմուշ տիւնէլէ տուրէթ տէ, հալը հաղըրտէ պիր թէպտիւր օլունմուշ :

Մ. Տըղաղըն իսթիւր իթտիւրի թէվաթիւր օլունմուշ տիր :

ԻՆԿԻԼԹԻՐԱ

Լօնտա, 19 հոկտ :

Պահրի սիւրիւթա գուսթանալարը Շարա գա վէ Վաթթալաթնա իլլաթիւն սէֆիւնէլէրի իւսթիւրի արթըրմադտա տըրլար : Ասաթըն համիլ օլունմուշ շիմտիւրիտէն սէֆիւնէլէր, կիտէճէլլաթի մահէլլին տէյիւրիւնի ինսալ իտէր տէյու, շիպալաթարտա եալտա Մալթաա տուրմադ իլլաթէն էմր ալլըլար տըր :

Հալիֆադտա սուլունմա ինկիլթի ֆիւլուն, Անթիլ ատալարըն կիթմէլլա, Հալիֆադտա տուրմադ էմրիւն ալլըլ տըր :

ՍԱՐԱՖԻԷ

Լօնտա, 19 հոկտ :

Էսալմը Ուսուլի ալլըլտը 10 1/2
Էսալմը 9 1/2
Էսալմը 11 3/4

1869	»	40 5/8
1873	»	40 1/8
Պոն տիւ Թըր զօր (Սէրի Ա.Բ.)	գ.ք.	18
Ինկիլթի գոնսուլտի		94
Բարիս 19 հոկտ.		
Ֆըրանսը ֆոնտուր	5	403 1/2
Էսալմը Ուսուլի ալլըլտը		10 90
» Էսալմը		10 40
Բուսէլի շըմէնտը ֆէր սէհիւրէր		33 50
65 իսթիւրաղը		60
69		55
1873		53

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱՋԱՍԸ

Էսալմը 5 հոկտ. աղլաթ գաթնալար	12 76
Էսալմը 6 հոկտ. սաալաթ ալլըլտը	12 05
Էսալմը 6 հոկտ. ալլըլտը	12 20
Էսալմը 6 հոկտ. ալլըլտը	12 03
Սաալմը 6 հոկտ. ալլըլտը	12 08
Իսթիսթուրաղ 63 (Մուլթոն) 6 0/0 ֆր.	64
» 65 (Մուլթոն) 6 0/0	66
» 1869 (Բիւսար) 6 0/0	56
» 1872 (Պոն տիւ Թըր զօր) 9 0/0 Էսալմը	20
» 1873 (Բիւսար) 6 0/0	55
Բուսէլի շըմէնտը ֆէր 3 0/0	35
Բէրթը Բիւսար	փրյ. 2 1/2
Հէվալէսիք Բիւսար	փրյ. 2 1/2
Աղլաթ ֆալթի 0/0	12

ԱԳՍԻՍԼԱՐ ԳԻՍԻՍԸ

Բիւսարի ժէնէրալ 6 0/0 Լիւր Բիւսար	210
Սաալմը 6 0/0 Լիւր Բիւսար	206
Սաալմը պանդաթ	300
Պանդաթ գոմէնտա	320
Սաալմը օթման Լիւր Բիւսար	120
Բիւսարի 5 0/0	90
Լիւր Բիւսար (ժապէն)	67

ԱԳՏԵԼԵՐԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Սաալմը Լիւրալ 400 տէն	12
Ինկիլթի Լիւրալ	110 30
Ֆըրանսը օլթուրու	87 36
Բիւսար	88 20
Գըրմիս պիւրուսու	54 20
Պանդաթ մէլիւրիլ	3 15
Մէթալիք ֆարգը	7 20
Պանդաթ ֆարգը	42 20
Պանդաթ ֆարգը	6 20
Գարգոն գալմէսի գաթիք	7 30

ԳՍԹԵՆԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Պու կիւն պաղըր հիւսալը իլէ, 100
զու ուլլուգ գալմէ, 123 1/2 զուրուշ :
114 զուրուշուգ գալմէ պիր Լիւրալ :

ԱՄԻՐԻԳԱՏԱՆ ՄԷԲՈՒՊ

(3273 ինճիւ նիւսիւմիւզէն պաղըր իլլաթի իսթիւրալ)

Այսպէս գիւղապիւն ձեց գիւղապիւն կերթալար : Դաւանալ մը անցիւնէն զիւն, տըրթօրը երրեմն և երրեմն հարցուց զիւրապիւն վրայօք, թէ եկաւ մի. պատասխան, թէ չէ : Ասով յայտնի ցուցուց թէ զիւրապիւն համար, զանգիւ 40 զըլը կորսնցուց իր ըստին 120 զըլը և առնելու անկալութիւն ունենալով : 1865ին ձեռնը տըրթօր Ուսուլ Սիւսալիւրի փաշային տըրըն իլլաթէր, բայց մէկ վիլլիթային տեղ երկուք կամ երեք գըրէ կուտար իր գեղադրին : օր մը գեղադրօրը ինքիւր ըրաւ իրեն, թէ ինչու մէկին տեղ երկու կամ երեք գըրէ կուտայ : Նա պատասխանեց, մասնին, թէ հիւսնդին հետ երկուք ժամանակ կ'անցունէր, և երկուք, երբ իրենց հաղուցուցալը շերկալացունէր, որուն գումարէն կը վերածէին : Հիւսնդ այս երկուքին ո'րն է իրական պատճառը, ես չեմ կրնար ըսեր : Բայց գալով առաջինին երեքալըն որ երկուք ժամանակ կ'անցունէր հիւսնդին հետ, բայց առանց հիւսնդին լուր տալու առաջուրէն, այսպէս գործելը չիտալէ չէր :

Գուցէ մէկը առարկէ թէ ինչպիսի գիւղապիւն որ առաջուրէն հիւսնդին ըսած չէր, կըսեմ

Թէ չէր կրնար ըլլալ որ տըրթօրը հիւսնդի երթար և մեզմէ մէկը որուն հետ չըր գիւղապիւն : Գալով երկուքին կ'ըսեմ, թէ գործը ինքնին ապօրինաւոր էր, և ինք պիտի գործելու բնաւ պատճառ մը չունէր : Բայց եթէ ինք ինչ մը ըլլար նէ կրնար արգարացունել զինքը այս կերպով, որ եթէ գեղըն իր հաղուցուց ցալը ինք չը կրնար զիւրապիւն, և չէ թէ որ ընդդիմանայ նէ մտիկ չեն ըներ : Մինչև հիւսնդ ինչ որ ըսի տըրթօր Ուսուլի այս հաղապանքին վրայ : Եթէ բաւական կը սեպեմ, ինչու որ հասարակութիւնէն զինքը ձանձրողները անոր այս հաղապանքին վրայօք պէկ տեղեկութիւն ունին : Քանզի մեծ և փոքր Հայաստանի ու Միջագետքի որ կուլմը գալի յէ, ժողովուրդէն գանգատ լսեցի անոր այս հաղապանքին վրայօք : 1868 ամսուր ամիսի մը շաբաթ Լօնտա միւսի, և այդ ժամանակին մէջ երկու Հայ երէցներ այս կային հոն, որուն մէկը որունցմէ մին ինճի ինճի գիր ըրաւ թէ Սիւսալիւրի մէջ կամ 25 կամ 30 Միւսալիւրներ որ Ալեքսանդրապոլի միւսալիւր ունին : Պատասխան, թէ չէ, երկուքից իր հարցումը ըսելով, թէ ինկիլթի մէջ կամ 15 կամ 20 Տաճիկներ որ նոյն միւսալիւր ունին : Պատասխան, թէ չէ, ինչքն ըսաւ, առ սա տըրթօր Ուսուլի չըր զարեալանը կարդաւ և իւրը տես, Հիւսնդ ժամանակ է որ իմ երեսոյ գարձունեմ վախճանեալ տըրթօր ձիւղի, որ ինք Ալաքիւրիւրի թիւրի միւր էր թողալի մէջ և Այս անձը այն տարիճանի հեղ, բարեբար և առաքինի էր, որ ժողովուրդը իրեն Պողոս առաքեալ տաղտըր տուաւ, և իր կնոն ալ Մարիամ : Բարիտալ մայրը նշանակելու խորհրդով կամ Մարիամ Աստուածածին : 1868, այս անձը երկուք անգամ Տաճիկաստան գացած անանը Լօնտայի մէջ մեղաւ իր կոլորդի հիւսնդութիւնէն :

1855ի սկիզբները Երզնկայ գացի, և հիւսնդ ամիսի շաբաթ տըրթօր ձիւղին հետ մի և նոյն տան մէջ բնակեցայ :

Այս առթիւ պատահեալին ունեցայ իւրեն հետ իւր հիւսնդներուն այցելութիւն ընել : Այս անձը առաջին երկուքին պէս առաջին անգամ իւր աղքատ հիւսնդներուն այցելութիւն կընէր և յետոյ հարուստներուն : Թէպէտ ինք զեռ սուրը կըլար անոն հարուստ ընտանիքներէ իր ետեւէն կուղային ալ նէ, դարձեալ առանց իւր ընթացքի այցելելու նախ աղքատաց կերթար : Երբեմն և երբեմն ժողովուրդէն ու մանք խնդիր ըրին իրեն, թէ իր ըրածը չիտալ կըլար, եթէ կարգ պահէր : Բայց ինք պապէս պատասխանեց անոնց, թէ ինք բարեբար ընկերութիւնէ մը խըրկուած է մասնաւորապէս աղքատաց բարեք ընելու մտք : Վասնորոյ նորա ոյրտէք նախ աղքատաց այցելել և յետոյ հարուստաց : և յաւէտ սա խորհրդաւոր որոշումն ունենալով իւր տեսութեանը մէջ, որ եթէ հարուստաց համար ուշ մնար նէ, առաջին կարող լինելով կրնային ուրիշ բիւրէր լինել, բայց աղքատք ոչ երբեք : Այս անձը շատ հարուստ ընտանիքներէ կը հրաւերուէր, և երբ ձերբակ մէկտեղէր մը կուտային իրեն իւր վարձը իւր այցելուութեան միւսալիւր, նա որուն մէկ չորրորդը անոնցով կ'ըսէր, այս բաւական է իւր վարձը իւր ալլապաթիւնը վոլտարելու և մնացածը եւ կը պարգևանէր : Տըրթօր ձիւղ չէ թէ միայն ձիւր այցելութիւններ և և ձիւր զեղ կը ըս լալար տըրթօր, բայց երբ հարց ու փորձ ընելով կը օրոնէր, որ աղքատներն կարօտութիւն ունին հացի, միսի, հաւու միսի, հաւիկի, բրինձի, ալիւրի, շաքարի և այլն և այլն : Նա ամէն մէկ կուն կարօտութեանը համեմատ կը մատակարարէր : Երբ կը նմարէր որ աղքատաց մերկութիւնը ծածկելու կամ ցուրտէն պաշտպանելու համար հանդերձ կը կարօտէին, նա հայթայթեց և խնամեց : Յուսկիւնտոյ երբ նա տեղեկացաւ թէ աղքատ ընտանիքներն ստակի կը կարօտէին, նա միւս չէ անգամ այս դրամական օգնութիւնն ալ ընէ : Նա չըլլաւ և իւր ընտանեաց կարօտութեանը համեմատ մեծ ու փոքր գումարներ ալ չնորչեց : Այս առթիւ պարպիւր պարպայի մը ամիս միայն կրնար լինելով պէս գովաբանութեան կեցցիւնը կարող պէս կատարել համար, որ փոքր կապալան լու ինկիլթի կապ և կապ սկիւն լինէ չունի

իր գործառնությունը հետ, ինչու որ հա-
ստին փորն յագեցած է ։ Բայց դեռ ան-
ձանձիր յարատևութեամբ կապա-
ծակին կից զանկայ օրսալու մտքը ։ Ահա
ստին նման տօթթօն ձիւղ իր աշխատու-
թեանց հետ ստակի խնդիր կապակցած էր,
այս բարիք ընելու խորհուրդէն միայն չարժ-
եալ ։ Ուրեմն նա իրաւամբ գովութիւն ըն-
դունելու արժանի, և հետեւապէս յիշատա-
կութեան ։ Բայց չի կրցի վերահսկող ըլլալ
թէ ինչու համար տօթթօն Սիւնի իր յիշա-
տակութեան խնդրոյն մէջ բարբառի լուռ-
թեամբ կանցնի, և բնաւ բան մը չը խո-
սիր այս բարեբար անձին վրայոք ։ Ահա
հոս խորհրդաւոր գաղտնիք մը յայտնի կե-
րեի, բայց որուն բացատրութեան համար,
յարգեոյ նամակագիրն կը պարտաւորենք ։
Ենթադրենք որ տօթթօն Սիւնի տեղեկու-
թիւն չունենալով այս անձին վրայոք լը-
ռութեամբ կանցնի ։ Բայց տարակոյս չու-
նիմ որ միտորդ Գրողիչ և միտնաբը ա-
ղէկ տեղեկութիւն ունին այս բարեբար
արձին վրայոք ։ Ուրեմն ինչու համար կը
լռեն այս Տ. Սիւնիին նամակը հրատարակուե-
լէն մինչև հիմայ, և ստոյգ գիտեմ որ յա-
ւիտեան պիտի լռեն և ինչու, որովհետեւ
անոնց լռութեանը մէջ ալ մեծ և խորհր-
դաւոր գաղտնիք մը թաղուն կը կենայ,
բայց նամակիս երկայնութիւնը ինծի չը նե-
րուան համար, ասոր բացատրութիւնը
զանց կընեմ,

Թող լռէ տօթթօր Սիւնի, թող լռեն նաև
Միտնաբը ։ Բայց կըսեմ, թէ Մարտեանի,
Ամառայի, Թօթթօրի և Սերաստայի « քա-
րերն պիտի աղաղակեն » ։ 1854ին անձամբ դի-
տեցի խաբարեբար անձին ընթացքը և 1864ին
մինչև 67 Սերաստայ մնալովս, այն տեղի
ժողովուրդէն չարունակ գովաբանութիւն
ներ լռեցի այս անձին վրայոք ։ Եւ 1867ին
վերջերս Պօլիս դաճած ատենս կարճ ժա-
մանակ մը Թօթթօր ու երկու ասիտի չափ
ալ Մարտեան մնալովս, աչք տեղեկութեան
զովուրդէն ալ նոյն գովութիւնները լռեցի ։
Թող լռէ տօթթօր Սիւնի, թող լռեն նաև
Միտնաբը, բայց և այնպէս պէտք է յի-
շենք սա յետագայ իրողութիւնը, թէ տօթ-
թօր ձիւղ իր անունն անմահացուցած է
իր բարի և առաքինական ընթացքովս ։
Իսկ ընդհակառակն տօթթօր Ուէսթը ալ իր
արծաթ սիրական հանգամանքովս ։

Բանը այսպէս ըլլալով, տօթթօր ձիւղի
վրայոք լռութիւն պահպանելու կըսեմ, որ
եթէ իրենց որոշումն է յատկապէս լռել թող
ունեն ։ Եւ եթէ իրենց կը փափաղին տօթ-
թօր ձիւղի սեփական յիշատակութիւնը իր-
անց յաշտակել, կըսեմ թէ թող յաշտա-
կեն, միայն թէ զիրենց կ'զգուշացնեմ Սա-
տուծոյ խաբարը, որ կ'ըսէ, « վա՛յ անոնց
որ ձերմակին սե ու սեւին ձերմակ կըսեն » ։
Ինքզինք ալ վա՛յ անոնց որ անուշին թթու
ու թթուին անուշ կըսեն ։ Ահա կարգը
կը պահանջէ մենք որ համառօտ կերպով մը
ուրիշ միտնաբարական բժշկի մը վրայ խո-
սելով վերջ տանք ։ 1862ին Տիգրանակերտ
դաշին, և մէկ տարիի չափ տօթթօր Նոթ-
հինկին հետ մնացի իրր զեղադործ ։ Թի-
սակն զեղադործ մըն էի իրեն բայց եր-
կու կողմանց հաճութեամբ որոշուած էր,
որ իւրին հետ հիւանդաց այցելութիւն ը-
նեմ, և զրեթէ չարունակ իրեն հետ էի
կամ կերթայի ։ Բայց երբէք չը տեսայ որ
մէկէն ստակ պահանջէր իր այցելութեանը
համար, « յը անոնցմէ կ'աւանդու » որոնք ի-
րենց յստակութեամբ կուտային ։ Անոր
այսովս գործելովն մէկը չը կընար ապա-
քուցանել թէ տօթթօր Նոթ հինկ բարեբար
ընկերութեան մը բժիշկն ըլլալուն համար,
այդ ընկերութեան օգուտը չէր նկատել ։
Այլ այդ անձին բնութեանը մէջ շարունակ
վհաւանութիւն մը նշմարեցի, որ ցածու-
թիւն կը սեպել ստակ պահանջելն ։ Եւ ի-
րաւոյն մեծ ցածութիւն է այն անձին
որ կը պահանջէ ։ Փանդի էթէ մէկը բժիշ-
կի յարգ կը ճանչնայ, հետեւապէս կը ճանչ-
նայ նաև թէ բժիշկը վարձատրուելու է ։
Ուրեմն եթէ մէկը ունի նէ ի յարկէ պի-
տի վարձատրել, իսկ թէ որ չունի նէ՝ բժիշ-
կին ալ յո՞ծարարովն ըլլալու է ձիւղայն ծա-
ռայելու ։ Փանդի ոչ բնութիւնը և ոչ ալ
մարդկութիւնը կը հասի, որ խեղճ աղքա-
տ անօգնական իր անկողինին մէջ թո-
ղուն, որ չորաշար տանջուի ատանց զէ-
ղի և դարմանի ։ Մէկ խօսքով կըսեմ, թէ
տօթթօն Նոթին իր բնական հանգաման-

քին համեմատ կը գործէր, և ոչ թէ ընկե-
րութեան բժիշկն լինելով այդ ընկերու-
թեան շահուն անհոգ էր ։ Ահա մերկացու-
ղինքն այսոր այդ պաշտօնէն և զիր գին-
քը այնպիսի շրջանի մը մէջ, որ իբր բը-
ժիշկ միայն իրեն համար գործէ ։

Ահաւասիկ վաղ 7 պիտի տեսնաս զինքը,
որ մի և նոյն ընթացքովս կը գործէ ։

Ասոր այսպէս ըլլալուն համար բնաւ խօսք
մըն ալ արտասանել չեմ ուզեր ։ Այլ պա-
տեհութիւն կուտամ Տաճկաց առակին՝ որ
նա խօսի, թէ « գուրտ թիւիւնիս տէրէնը
ամա խոյունու տէրէնէն » ։ Գալով իր
դեղատուութեանը կըսեմ, թէ այն աղ-
քատներէն ստակ չէր պահանջեր ։ Եւ ա-
նոնք որ կընային վճարել, անոնցմէ ալ մի-
այն դեղին արժէքը կ'աւանդէր ։ Այսինքն 10
փարայէ մինչև երկու կամ երեք ղշ. և ա-
սիկայ էր ամենէն բարձր գինը, որ դեղի
համար կը պահանջէր ։ Իսկ ընդհակառակն
տօթթօն Ուէսթը մէկէն 60 ղշ. կը պահան-
ջէր, եթէ մէկէն 20 կամ 30 ղշ. տային նէ
չէր բաւականանար 60 ղշ. ր առնելու ակն-
կալութեամբ, երբ 60 ղշ.ը առնելու յու-
սով 20 ղշ.ը կը կորսնցունէր, կարճ ժա-
մանակէ կը զղջար և կը հաճէր 20 ղշ.ին,
բայց անակալ ատենի մը մէջ, որ « Այժմ ալան
Իսկիւտարը կ'էջտի » ։ Յարգեոյ խաբարի,
ներեցէք ինծի լռելու, որ եթէ հնարաւո-
րութիւն կայ նէ, բարեհաճեցէք այս նամա-
կիս անկիւն մը շնորհել ձեր պատուական
թերթին մէջ, թէ պէտեւ ըստ ամենայնի
յար և յարմար էր, որ այս նամակս Ա-
ւետարեթի խմբագրին ուղղէի ։ Բայց որով-
հետեւ արդէն այսպիսի նամակներ իրեն
խրկուած և որուն հրատարակութիւնը զանց
եղած ըլլալուն փորձը առջիս ունենալով,
յարմար դատեցի այս կէտին նկատմամբ,
որ ուրիշներուն ընթացքէն չեղիմ ։ Արդեօք
միտնաբար խաբարը այս կէտին նկատ-
մամբ, ինչ բանով կը տարբերուի ուրիշ ժո-
ղովրդոց կողմէն, և ոչ բանով միայն ալ ։
Փանդի ուրիշ ազգաց կողմէ երբ նամակ մը
մասամբ լիւրջ իրեն դէմ է, և որուն հրա-
տարակութիւնը ալ ստակ իրենց պաշտօնէն
կ'աւանդէ նէ, պարզապէս զանց կ'ընեն ։
Իսկ թէ որ յորդաճին հրատարակութիւնը
ուրիշին պաշտօնէն կ'աւանդէ ունի, և իրենց
ձեռքն ալ այնպիսի երկայն է, որ այդ ան-
ձին կը հասնի, որուն հրատարակութիւնը
խախտելու համար ամէն ճիւղ և աշխա-
տութիւն ի գործ կը դնեն ։ Իսկ երբ յոգ-
ուած մը ի շնորհ իրենց է, այն ատեն պատ-
րաստ են մեծ հաճութեամբ հրատարակել ։
Ահաւասիկ միտնաբար ալ մի և նոյն ընթաց-
քով գործելուն համար, կըսեմ և կը վեր-
ջացունեմ, թէ կեցցէ կատուն, որ մոռ-
կունեմ համար ։ Բայց զայով մարդկային
սեւին ընդհանուր ազատութեանը, կըսեմ,
թէ երբեք վայրկեան մը մկան ծակին կից
չսպասէր ։

Մ. Գ. Բ. Յարգեոյ

Ի Լ Ա Ն Ը Ր Ի Մ Մ Ի

Թիճարէթ գանձանակսինին եւիզ
տօգ սան տօգ ուղ վէ ի բի եւիզինձի
մատուցելիքնէ թէ յիշգրտան, ի զհարը
ի փաւս իտէն Ուրիշի փէմանեանըն աւ-
հապը մաթլուպու տօգ սան ի բի սե-
նէտի թըշրինի էվվէթի քուսինին զն
պիւրինտէն ի թիւպարէն, զն պէշ կիւն
դարձիւնտա աւաթ ալ թըշուան սեքիզէ
զ տաւար թիճարէթ խանէտէ Ժիւթ գ օ-
միտէրլէրէ մախսուս օտաւան կիւրէրէ
աւաճաղարըն ի սպաթ ի յիւնէթի լա-
ղըմ կէլտիկի իւնընա ի պթ իտար օլուն-
տու ։ Ի վիտեան

Ի Լ Ա Ն

Պրանալընա, Ինկիլիզէն, Թալիան-
ճա, Ալմանճա վէ Բուճա լիւանար-
տան պաշգա, բիանօ տէրոի տախի վէ-
րիւր օլունպ, վէ միւթէպէր ֆաթիւեատան
պուլունան պիւր մատմագէլ, միւթէպէր
ֆաթիւեա խանէտինտէ մուպիմիւր ի թ-
մէք արդուսինտէ պուլունտուղունտան,
թալիպ օլունպըն, լարաֆըմըզ իւ-

Թարլարը Իւան օլունուր ։

Ի Լ Ա Ն

Բուսուճաթ էմանէթի ճէլիւթի տա-
յիրէսինին չուպուգ ճուլուգ վէ գահ-
վէճիւր վէ էթմէքճիւրիւր իշպուս օգ-
սան ի բի սենէսի թըշրինի էվվէթիտէն
ի թիւպարէն, պիւր սենէ միւտտէթլէ իւ-
թիւթա վէ իշպուգ օլունմագ իւզրէ. Տէ-
րիսատէթ իւթա կէօմիւրիւր նէզա-
րէթինտէ ի ճրա օլունան միւզաբիտէ-
տէ, շէհրի տէօրթ պին պէշ եւիզ դու-
րուշտա շիմտիւր թալիպի էօնտէսին-
տէ թէգարուր ի թիւթիւնտէն, վէ շէհ-
րի մէք քիւսուս օն ի բիւնի սալը կիւ-

նիւզ արարը գաթիսի վիւրիլէնէ կինտէն,
տահա գիւտտէնէ թալիպ օլունարըն
եւէվի մէք քիւրէ տէկին նէզարէթի
միւմաթիւր ճահա միւրաճաթ իյլէմէ-
լէրի իւան օլունուր ։

29 Բամագան սէնէ 293 վէ

5 Թըշրինի էվվէլ սէնէ 292 ։

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԵԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Կաթատա Բէնշէնպիւր-բաղարըն

Նո. 41 Իրսի խանըտա

ՃՕՀՆ ԿՕԶՆԵԼ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍՐ

Հաւթիւր ինկիլիւթիւր գըրալիւթը վէ բըրէն վէ բըրէնտէ տը կալ վէ էվլուպըն
պալընա հիւքմարանըն իսթիւսալը լալմանաճըրըն ։

Տիւրքիստան տաճարապետի
Վէ ճիւղիւր իւրիւր արժէքիւր
Տիւրքիստան տաճարապետի

Տիւրքիստան տաճարապետի
Վէ ճիւղիւր իւրիւր արժէքիւր
Տիւրքիստան տաճարապետի

Թալիթ վէ տիւրիւրիւր պէնալընը ինի օլան խապէլլի իւն քէսպի նամ իյլմիւր տիր ։
ՏԻՇԵԻ ԻՅԻՆ ԲԵԻ ԱԼԵԱ ՊԻՐ ԹԻՐԹԻՊ
Գալընտան սագընմար Սահիթի իսթիւսալար իւան խաթըր թէ քէնտի մալըրինին թաղ-
լիտին խաթըր վէ սաթանկար ալէյինտէ իյլալէն իւտալի խաթըր վէ թալլիտին
սաթանկարը խապէր վիւրիւրէն միւքաֆաթ վիւրիւրէն տիր ։

ԹՕԱԼԵԹԱ ԻՅԻՆ ԲՈՒՍԲԱ

Պալընա բէրընըրլէրտէ վէ պա խապէս Ենի ճալիւթ Տէլա Սալտանըն 16 18 վէ
20 նիւմիւրըն էճգախանէտինտէ սաթլիւթա տիր ։

Advertisement for North British and Mercantile Insurance Company, featuring a table of insurance rates and company details.

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANCE COMPANY		ASSURANCE COMPANY	
ՆՕՐԹ ԲՐԻՏԱՆԻԿ ԵՆՏ ՄԵՐԿԱՆԹԻԼ	ՆՕՐԹԲՐԵՆ	ՆՕՐԹԲՐԵՆ	ՆՕՐԹԲՐԵՆ
Եւ լաւագործ է Եւ լաւագործ է	Եւ լաւագործ է	Եւ լաւագործ է	Եւ լաւագործ է
Ինկ. Լ.Տ.	Ինկ. Լ.Տ.	Ինկ. Լ.Տ.	Ինկ. Լ.Տ.
Աղը սեւմանէ	2,000,000	Աղը սեւմանէ	3,000,000
Խոտէնիւր սեւմանէ	50,000	Խոտէնիւր սեւմանէ	50,000
Խանըն շիւտիսինտէն		Խանըն շիւտիսինտէն	
Հասը օլունէ ինթիւսաթ		Հասը օլունէ ինթիւսաթ	
աղճիս	827,238 1,077.2	աղճիս	315,000 465,000
Իբի սէնէ սինտէ սաթի բեարը	803,746	Իբի սէնէ սինտէ սաթի բեարը	313,364

Սահիպ ինկա թէնտալինին, պալատի ինի սիւրաթիս զուսմանեարընըն ՊԻՐ-
ԼԵՏԻՆԵ աճէնթօնա նապ օլունանէ օլունալ ետնիւր սիւրաթիսը ինին չօգ գօլալըն-
ար վիւրիւրիւր պիւր հալտէ պուլունտուղունտա, քէնտի պիւր չօգ միւրէրիւրէնէ, զի
իսթ անալիւր ըստպէթլըն է հալիւրիւր իւան իսթիւր միւտարաթ խաթ ։
Մէքիւր գուրմանկար, քէնտի տալիւր ինկալմալլիւր մուճիպինէ սիւրաթաւա
թուլտուղարըն էսթիւրիւր, պէնթիւրիւր թաղիս խաթընըն տիր ։ Ետնըն սիւրաթ-
թաւը ինի վիւրիւրիւր գօլալընըն պիւր չօգ իւր ետնման միւքթիւրիւր արիւրէր ։
Շիմալիւր գաւար օլունուր կիւրի, Պէյոլըն վէ Գալիսթա վէ խաթանալ վէ ճիւր
էնիւր վէ քէնթիւրտէ էսթիւր սիւրաթաւա թուլմալալ տիր ։
Ֆիւտաթ վէ սալիւր հալընալտա մալիւսաթ ալմաթ իսթիւրիւր, Գալաթաւա
կըլալմանի-խաթաւա 5 նիւմիւր մաղալաւա միւրաճաթ իյլէմէլէրի ։

Մէքիւր գուրմանկարըն աճէնթօն
Վ. Ռ. ՍՈՒԱՆ